

АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІ МЕТОДИ РЕКОНСТРУКЦІ ІСНУЮЧИХ ПАЛАЦІВ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Представлена функціональна структура Палацу дитячої творчості з вказівками, щодо рекомендаційних особливостей певних функціональних зон.

Ключові слова: реконструкція, оновлення, палаци дитячої творчості

Abstract

The functional structure of the Palace of children's creativity with instructions concerning recommendatory features of certain functional zones is presented

Key words: reconstruction, renovation, palaces of children's creativity.

Вступ

Палаци дитячої творчості (ПДТ) представляють один з найбільш масових типів в системі дитячих позашкільних установ додаткової освіти, що набув поширення в останнє десятиліття під впливом змін, що відбулися в соціально-економічному і політичному житті країни. Він сформувався на матеріальній базі мережі будинків піонерів і школярів. Головною відмінністю ПДТ від їх генетичного попередника є відсутність основної для будинків піонерів функції, орієнтованої на роботу з піонерською дружиною школи по ідейно-політичному вихованню дітей і, навпаки, максимальний розвиток раніше додаткових функцій по навчанню і клубної діяльності. Існуючі ПДТ (як і їх історичний прототип) є багатопрофільними установами, включеними в загальну систему установ додаткової освіти.

Матеріальний фонд будівель, успадкований від будинків піонерів, значною мірою зношений і потребує оновлення та реконструкції. Близько половини ПДТ розміщується в пристосованих, частково орендованих будівлях і приміщеннях. Третина установ не має земельних ділянок, розміри інших занижені (середня питома забезпеченість територією становить менше половини нормованої).

Отже, дослідження матеріального фонду існуючих ПДТ, їх призначення і функціональне місце в системі позашкільних установ додаткової освіти та соціального виховання, а також перейняття досвіду з проектування подібних закладів закордоном, що дозволить сформувати ефективні архітектурно-планувальні рішення реконструкції існуючих палаців дитячої творчості, є актуальним.

Метою роботи є визначення архітектурно-планувальних методів реконструкції існуючих палаців дитячої творчості.

Задачі дослідження:

1. Дослідити призначення і функціональне місце палаців дитячої творчості в системі позашкільних установ додаткової освіти та соціального виховання.
2. Визначити принципи розміщення ПДТ.
3. Розглянути функціональну структуру будівель.
4. Розробити архітектурно-планувальні рішення будівель палаців дитячої творчості.

Об'єктом досліджень є Палаци дитячої творчості

Предмет дослідження: архітектурно-планувальні рішення при реконструкції Палаців дитячої творчості.

Наукова новизна Обґрунтуванні принципи розміщення й функціональна структура Палаців дитячої творчості. Удосконалено архітектурно-планувальні рішення реконструкції існуючих Палаців дитячої творчості.

Практичне значення: Розроблено проектні, розрахунково-конструктивні та технологічні рішення для об'єкту з прив'язкою до конкретних природно-кліматичних умов району реалізації інвестиційних намірів. Сформульовані в роботі результати дослідження направлені на удосконалення методів реконструкції Палаців дитячої творчості можуть бути використані при реконструкції подібних закладів

культури та мистецтв і у подальших наукових роботах.

Результати дослідження

Аналіз закордонних аналогів дозволяє відмітити багатofункціональність такого типу закладів, що не обмежується лише будівлею. Активно залучається прилегла територія для організації функціональних зон центрів культури та дозвілля. Окрім того, необхідно відмітити архітектурний образ таких закладів: використовуються складні архітектурні форми, яскрава кольорова гамма, створюється середовище «співмаштабне з дитиною».

Попередньо проведені дослідження Палаців дитячої творчості, що потребують ремонту, доводять що дані заклади потребують не тільки термомодернізації, а й реконструкції і дизайну інтер'єру. При цьому необхідно обов'язково враховувати сучасний рівень соціальних потреб, розвиток науково-технічного прогресу, особливості вікових груп дітей, в тому числі інклюзивність, й вимоги сучасного освітнього процесу.

Центри дитячої творчості є відкритими установами пошукового характеру. У них приймаються без обмеження діти з будь-яким, в тому числі, нульовим, культурним потенціалом.

Основними контингентами ПДТ є діти шкільного віку 7-18 років. Поряд з цим, програми ПДТ можуть передбачати також роботу з дітьми старшого дошкільного віку 4-6 років, що проживають в зоні доступності ПДТ, характерною для цих вікових груп – в радіусі 500-750 м.

Визначення загальної потреби в палацах дитячої творчості рекомендується приймати з розрахунку охоплення цими установами 15% дітей шкільного (7-18 років) і 5% дітей старшого дошкільного віку (4-6 років), які проживають в зоні обслуговування ПДТ.

Зона обслуговування центрів дитячої творчості визначається в межах муніципальних районів в радіусі до 15 хвилин транспортно-пішохідної доступності (1,5 км) для середньої і старшої вікових груп школярів і 750-1000 м для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Територіальна організація мережі повинна враховувати межі рухливості різних вікових груп, що обслуговуються ПДТ, а також ступінь поширеності та масовості різних видів реалізованих в них занять. Граничний розмір зони обслуговування головних будівель окружних ПДТ визначається (відповідно до рухливості середньої та старшої вікових груп) в межах 15-хвилинної транспортно-пішохідної доступності установи

Площа зони обслуговування головних окружних ПДТ може скласти від 50 до 150 га (без урахування взаємного накладення зон сусідніх ПДТ), чисельність постійного населення, що тяжіє до ПДТ (в залежності від конфігурації території і щільності житлового фонду), - від 10 до 50 тис. людей. Розмір зони обслуговування філій, а також тих гуртків у складі головного ПДТ, які призначені для занять дошкільнят і молодших школярів, слід приймати в радіусі 7-10 хвилин пішохідної доступності (500-750 м), що відповідає показникам рухливості цих вікових груп.

Максимальна площа зони обслуговування філій та частини гуртків для молодших вікових груп у складі ПДТ визначається в межах від 10 до 100 га; чисельність населення, яке проживає на цій території (в залежності від конфігурації ділянки і щільності житлового фонду), - від 10 до 50 тис. чоловік.

На ділянці ПДТ слід проводити функціональне зонування. До складу зон рекомендується включати (крім зон забудови та озеленення) наступні: масових святкових заходів; ігор і розваг; науково-технічних занять; біологічних занять; фізкультурно-спортивних занять; тихого відпочинку; господарська. Рекомендації щодо організації представлені в магістерській кваліфікаційній роботі.

Будівлі ПДТ слід проектувати висотою не більше чотирьох поверхів. Планувальне рішення будинків повинно забезпечувати можливість автономної і спільної експлуатації функціонально-планувальних груп приміщень. Залежно від місткості будівель і їх структурних елементів можуть передбачатися кілька вхідних груп.

Планувальне рішення будинків повинно забезпечувати зв'язок з вхідними групами приміщень, а також автономну експлуатацію наступних груп приміщень: залу для глядачів; приміщень масової та методичної роботи; приміщень навчально-виховної роботи з виділенням підгрупи приміщень спортивної діяльності; адміністративних приміщень; господарських приміщень (див. рис.1).

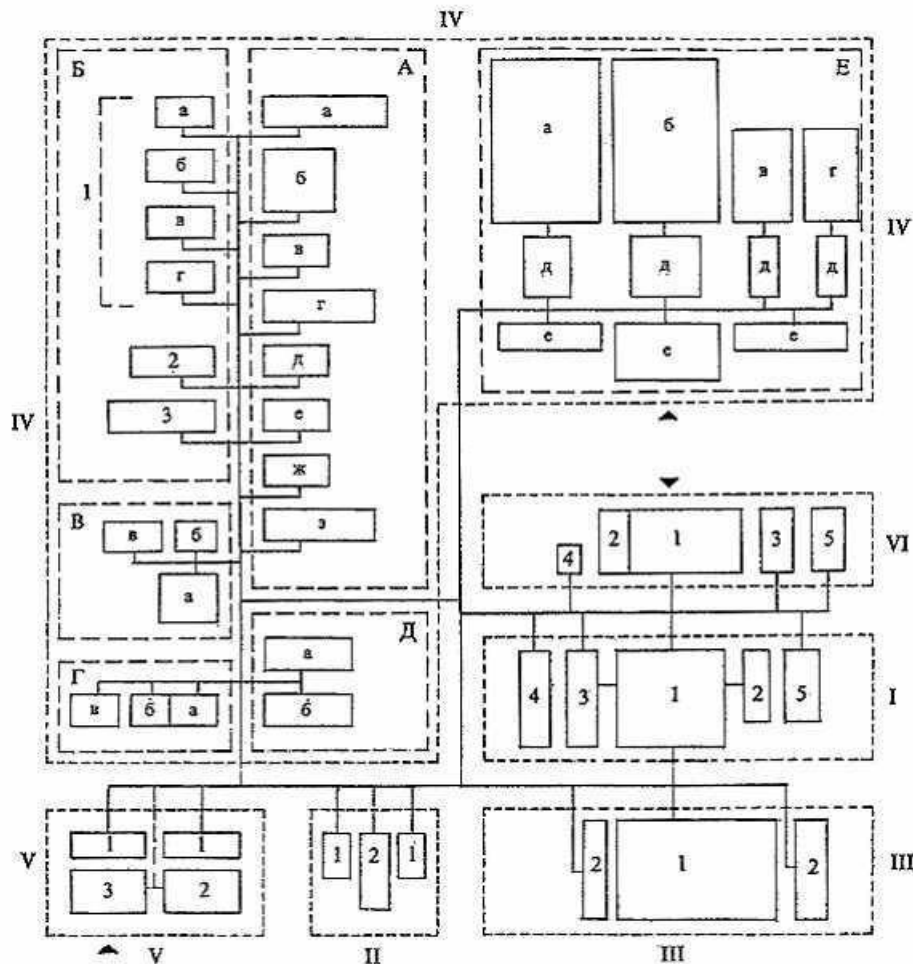

Рис1 . Функціональна структура ПДТ

I. Група приміщень масової роботи: 1 – зал масових заходів, 2 – ігротека, 3 – виставковий зал, 4 – музей, 5 – відеозал.

II. Група приміщень методичної роботи: 1 – кабінети, 2 – бібліотека.

III. Видовищна група приміщень: 1 - зал для глядачів зі сценою, 2 – супутні приміщення.

IV. Група приміщень навчально-виховної роботи

При проектуванні будинків слід передбачати об'єднання і спільну експлуатацію в різних поєднаннях залу для глядачів, залу масових заходів та ігротек. Планувальне рішення будинків повинно передбачати зв'язок окремих груп приміщень з відповідними їм зонами ділянок.

У кожному ПДТ керуючим доводиться створювати середовище, сприятливе для навчання та розвитку особистості, безпечне для учнів та персоналу, яке може забезпечуватися та підтримуватися в рамках бюджетних обмежень палаців дитячої творчості. До цього часу будівлі були в центрі уваги навчального середовища, але зовнішній простір, що прилягає до цих будівель, є дивовижним ресурсом, який чекає на те, щоб його оживити за межами обмежуючого всюдисущого майданчика із асфальтовим покриттям.

Зростає кількість дослідницьких даних, які підтверджують те, що час проведений на відкритому просторі корисний для особистості, нашого загального здоров'я та добробуту. Ландшафтні архітектори та містобудівники реагують на цю потребу в більш м'якому та екологічно забудованому середовищі, включаючи „зелені” коридори дикої природи, кишенькові парки, озеленені площі, зелені дахи та живі стіни в міських районах. І планувальники шкіл та ПДТ також застосовують підхід до проектування, який використовує інструменти для вирішення практичних проблем, загальних для більшості навчальних будівель, які уникають компрометації інакше екологічного середовища і, водночас, збагачують навчальний досвід учнів.

Розумне та інноваційне озеленення може розширити навчальний простір ПДТ, збагатити навчальний та ігровий досвід дітей та включити елементи, що вирішують проблеми, пов'язані з дітьми на свіжому повітрі.

Висновки

На основі проведених досліджень представлена функціональна структура Палацу дитячої творчості з вказівками, щодо рекомендаційних особливостей певних функціональних зон.

Висунуті пропозиції, щодо розширення навчального простору за рахунок залучення території, що прилягає до ПДТ. Застосування низки рішень по благоустрою: відокремлення відкритого простору «зелені огорожі», створення комфортних умов у сонячну погоду із застосуванням альтанок та тінювих вітрил, достатнє озеленення території, використання функціональних та декоративних малих архітектурних форм, дозволяє не тільки вирішити питання з розширення простору, а й збагатити навчальний та ігровий досвід дітей та забезпечити всі переваги перебування дітей на свіжому повітрі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кисіль С. С. Пропозиції щодо удосконалення формування архітектурного середовища / С. С. Кисіль, В. Л. Сташенко / «Сучасні проблеми архітектури та містобудування». – Випуск 51, 2018 – С. 135-140.
2. ДБН В.2.2-3:2018. Будинки і споруди. Заклади освіти. – К.: Укрархбудінформ, 2018. – 46 с.
3. Аванесян Д. О. Функціонально-емоційні аспекти формування центрів дитячої творчості (ЦДТ) / Д. О. Аванесян, Г. А. Негай // «Сучасні проблеми архітектури та містобудування». – Випуск 29, 2012 – С. 6-14.

Форостьяний Владислав Михайлович — студент групи БМ-19м, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: vladforostianiy@gmail.com

Бауман Катерина Володимирівна — к.т.н., старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет. e-mail: bauman@vntu.edu.ua

Forostyany Vladislav M. — student of gr. Bm-19m, Faculty of Construction, Heat Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vladforostianiy@gmail.com

Bauman Katerina V. — Ph.D., senior lecturer of the Department of Construction, Urban Management and Architecture, Vinnitsa National Technical University. e-mail: bauman@vntu.edu.ua